

creditworthiness in western countries: Reform of accounting in accordance with international financial reporting standards], Moscow, Russian Federation.

Ольга Маркус. Учет операций и кредитования в системе учреждений Сберегательного банка Украины. В современных условиях хозяйствования все большее значение приобретает проблема формирования эффективной методики учета кредитных операций банков. Целью исследования является обоснование теоретико-методических аспектов совершенствования организации учета кредитных операций на ОАО «Государственный сберегательный банк Украины». Проанализированы подходы ученых к трактовке сущности «кредитная операция», определяется ее место в системе родственных понятий. Идентифицирована организация учета кредитных операций банка как процесс, охватывающий распределение обязанностей и кредитных полномочий при осуществлении операций; описание процедур выполнения кредитных операций и контроль за ними.

Сформирована модель кредитования физических и юридических лиц, которая дает возможность учесть все аспекты организационного процесса учета кредитных операций и повысить качество учетных процедур на ОАО «Государственный сберегательный банк Украины». С целью усовершенствования организации учета кредитных операций на ОАО «Государственный сберегательный банк Украины» предлагается ввести практику учета просроченных начисленных доходов по кредитным операциям с переносом по субсчетам в соответствии со сроком непогашения задолженности. Такая организация банком процесса учета кредитных операций обеспечит эффективную и гибкую систему управления кредитными операциями. Возрастет доверие кредиторов и вкладчиков к банкам в результате повышения стабильности, устойчивости и конкурентоспособности на мировом рынке банковской системы Украины, способной максимально и качественно удовлетворить потребности населения и экономики в кредитах и других банковских услугах.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, организация учета, кредит, кредитные операции, юридическое лицо, физическое лицо.

Olga Markus. Accounting Operations and Lending in the System of Institutions of the Savings Bank of Ukraine. In modern conditions of management, the problem of forming an effective methodology for accounting credit banking operations is becoming more important. The purpose of the study is to substantiate the theoretical and methodological aspects of improving the organization of credit operations accounting at PJSC «State Savings Bank of Ukraine». Was been analyzed the approaches of scientists to the interpretation of the essence «credit operation», and was determined place in the system of related concepts. Was identified the organization of accounting of credit banking operations as a process covering the distribution of duties and credit powers in the course of operations is identified; description of procedures for performing credit operations and control over them.

A model for lending to individuals and legal entities has been developed, which makes it possible to take into account all aspects of the organizational process of recording credit operations and to improve the quality of accounting procedures at PJSC «State savings bank of Ukraine». With the purpose of improving the organization of credit operations accounting, PJSC «State savings bank of Ukraine» was asked to introduce the practice of accounting for overdue accrued income for credit operations with transfer to sub-accounts in accordance with the period of non-repayment of debts. Such a bank's organization of the process of recording credit operations will provide an efficient and flexible system for managing credit operations. The trust of creditors and depositors to banks will increase as a result of increasing stability, stability and competitiveness in the world market of the banking system of Ukraine, capable of meeting the needs of the population and the economy in loans and other banking services to the maximum and qualitatively.

Key words: accounting, accounting organization, credit, credit operations, legal entity, individual.

Стаття надійшла до редколегії
13.02.2017 р.

УДК 657.471

Надія Букало – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Управлінський облік як складова частина обліку підприємства

У статті розглянуто етапи розвитку управлінського обліку, досліджено його принципи та функції, взаємозв'язок та основні відмінності фінансового й управлінського обліку, який дає інформацію про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством.

Ключові слова: управлінський облік, фінансовий облік, функції, принципи, управління підприємством, система обліку.

Постановка наукової проблеми та її значення. Для узгодженої роботи та виконання конкретних завдань, поставлених керівництвом підприємства, потрібна інформація, яка є корисною як для бухгалтерів, так і для менеджерів. Підтримку апарату управління у сфері планування, контролю та прийняття рішень здійснюється за допомогою ефективно налагодженого управлінського обліку. Тобто система управління (управлінський облік) та обліку в цілому взаємопов'язані між собою. Учені-економісти досліджували питання управлінського обліку в системі господарського обліку підприємства та порівнювали його з фінансовим обліком, проте залишилася низка моментів, які потребують додаткового дослідження.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Питання визначення сутності управлінського обліку та його взаємозв'язку з обліком у цілому досліджували такі вітчизняні науковці, як О. В. Акольська [1], П. Й. Атамас [2], Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, В. М. Добровський, В. М. Жук [3], О. В. Карпенко [4], В. С. Лень, Л. В. Нападівська, О. М. Петрук, І. Б. Садовська [5] та ін. Сутність управлінського обліку, основні принципи і його роль у системі бухгалтерського обліку підприємства висвітлено в працях багатьох науковців, проте відсутні чіткі відмінності й подібні характеристики фінансового та управлінського обліку.

Формування мети та завдань дослідження. Мета статті – аналіз поглядів і думок щодо функціонального призначення управлінського обліку та його організації на підприємстві, дослідження спільних і відмінних рис управлінського та фінансового обліку.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування окремих результатів дослідження. Розвиток автоматизації виробничих процесів, посилення конкуренції, впровадження нових методів управління, використання комп'ютерної техніки для управління та автоматизація облікових робіт сприяють зростанню ролі управлінського обліку.

Внутрішньогосподарський (управлінський) облік – це система обробки й підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [6].

За твердженням О. В. Карпенко, управлінський облік є процесом виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтеграції та передачі інформації, що використовується управлінською ланкою для планування, оцінки й контролю всередині організації [4, с. 155]. Таке визначення повністю характеризує сутність управлінського обліку, тобто за допомогою внутрішньогосподарського обліку виконується інформаційне підтримання системи управління господарською діяльністю.

Історію розвитку управлінського обліку можна поділити на чотири етапи. Тривалий час бухгалтерський облік був лише засобом реєстрації господарських операцій методом подвійного запису й складання фінансової звітності. Облік витрат (виробничий облік) як частина бухгалтерського обліку здійснював лише узагальнення витрат для калькулювання собівартості продукції.

Проте вже в кінці XIX – на початку XX ст. стало зрозуміло, що традиційний облік не повною мірою задовольняє потреби управління в умовах загострення конкуренції, ускладнення технології та організації виробництва. У цей час управлінський облік існував у формі обліку витрат із метою калькулювання собівартості продукції й контролю витрат. На цьому етапі облік починають розглядати як функцію управління [8, с. 155].

На другому етапі (початок XX ст. – середина 30-х років XX ст.) відбулося становлення капіталістичної системи господарювання, виділення управлінського обліку як окремої системи та паралельне функціонування двох бухгалтерій – «обов'язкової» фінансової й «факультативної» управлінської. Управлінський облік починає здійснювати калькулювання за системою стандарт-кост, облік витрат і результатів за центрами відповідальності [5, с. 225].

Для третього етапу (30–70-ті роки XX ст.) характерний розвиток транснаціональних корпорацій. У ці часи відбувається впровадження директкостингу. У 50-х роках управлінський облік формується як окрема галузь теоретичних і практичних знань. Саме з того часу його введено як обов'язковий початковий курс для менеджерів в університетах США, а згодом і в інших країнах світу [8, с. 155].

Четвертий етап характеризується глобалізацією економіки й інтеграцією національних економік країн у єдиний світовий ринок, управлінський облік набуває стратегічного характеру та націлений на перетворення на стратегічний облік [5, с. 225].

Об'єктами управлінського обліку, на відміну від фінансового, є витрати, доходи й фінансові результати господарської діяльності за центрами відповідальності, сегментами, видами продукції, замовленнями, процесами, стадіями виробництва, сферами діяльності, окремими покупцями та ін.

Управлінський облік охоплює всі види інформації для внутрішнього використання на всіх рівнях управління, тому основна його мета полягає у створенні корисної інформації для надання допомоги керівництву в плануванні, контролі (через бюджетування, нормативні витрати, аналіз відхилень), прийнятті рішень (оцінка альтернатив), оцінці та безперервному вдосконаленні діяльності підприємства, прийнятті управлінських рішень.

Тому створювана в його межах інформація повинна мати такі характеристики, як доречність, доступність (зрозумілість), своєчасність, зіставність, об'єктивність, надійність, повнота [4, с. 157], гнучкість системи обліку.

Відповідно до цілей визначають функції управлінського обліку:

- інформаційну – забезпечення керівників усіх рівнів управління інформацією, необхідною для поточного планування, контролю та прийняття оперативних управлінських рішень;
- комунікаційну – формування інформації, яка є засобом внутрішнього комунікаційного зв'язку між різними рівнями управління;
- контрольну – здійснення оперативного контролю й оцінки результатів діяльності внутрішніх підрозділів і підприємства в цілому;
- прогностичну – забезпечення перспективного планування та координування розвитку підприємства в майбутньому на підставі аналізу й оцінки фактичних результатів діяльності [8, с. 148];
- оптимістичну, яка полягає у створенні підстав для найкращого вибору оптимальних варіантів діяльності. В оптимізаційних проблемах економічні категорії, що становлять предмет виміру в обліку, можуть виступати в подвійній ролі: критеріїв вибору або параметрів оптимізаційної моделі;
- мотиваційну, яка проявляється в забезпеченні інформацією про грошові кошти, доходи й фінансові результати, що надають можливість створення системи вимірювання та критерії оцінки, а також системи стимулювання для одиниць підприємства [1, с. 53].

Більш узагальнений перелік функцій надає науковець Алан Апчерч і виокремлює такі основні функції управлінського обліку:

- ведення рахунків, під якими він розуміє здійснення обліку фінансових даних (зокрема витрат) із метою надання корисної інформації керівництву;
- привертання уваги керівництва до ключових проблем наданням йому відповідної звітності з ключових аспектів діяльності, наприклад звітів про виконання кошторисів, що допомагає адміністрації концентрувати увагу на важливих питаннях і вирішувати їх швидко й ефективно;
- розв'язання проблем розробленням найефективніших методів дій на основі кількісної оцінки позитивних і негативних наслідків можливого варіанта рішень [9].

Управлінський облік розглядають також як економічну систему, пов'язану з підготовкою та забезпеченням системи управління інформацією під час проведення інвестиційної, операційної, фінансової діяльності, яка дає змогу в комплексі приймати ефективні управлінські рішення.

Сучасна система форм обліку включає управлінський, виробничий, фінансовий, податковий і статистичний обліки (рис.1) [10, с. 155].

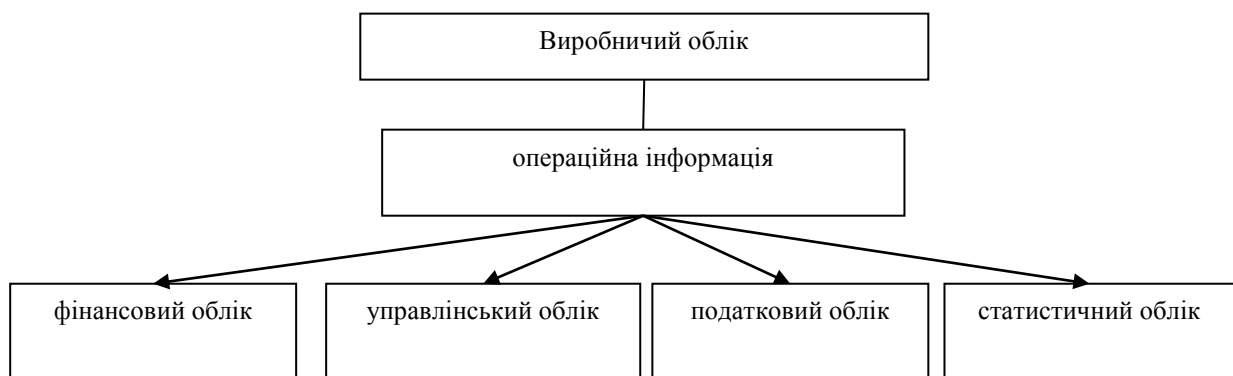

Рис.1. Взаємозв'язок видів обліку

Дослідження наукових праць засвідчило, що фінансовий та управлінський обліки взаємозалежні та взаємозв'язані компоненти єдиного бухгалтерського обліку, їх єдність полягає в застосуванні:

- єдиних загальнооблікових принципів;
- єдиного методу бухгалтерського обліку;
- єдиного первинного обліку та професійного середовища [8, с. 152].

Основними спільними рисами фінансового й управлінського обліку є те, що:

- вони використовують загальну (єдину) інформаційну систему, зокрема для обліку витрат (за умови якщо управлінський облік організований за допомогою інтегрованої системи обліку);
- дані фінансового обліку використовуються для прийняття управлінських рішень, а дані управлінського обліку можуть бути вихідною базою для фінансових розрахунків;
- обидва види обліку ґрунтуються на концепції підзвітності менеджерів для визначення результатів їхньої діяльності.

Окрім спільних рис, управлінський та фінансовий облік мають відмінні риси. Залежно від характеристики обліку, цілей, мети, низки інших ознак, можна краще зрозуміти сутність цих видів обліку. Тому доцільно розглянути більш детально особливості видів обліку (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика управлінського та фінансового обліку

Область порівняння	Управлінський облік	Фінансовий облік
1	2	3
Обов'язковість ведення обліку	За рішенням керівництва	Відповідно до законодавства
Ціль обліку	Надання допомоги адміністрації в плануванні, управлінні, контролі	Отримання узагальненої інформації та формування фінансової звітності
Споживачі інформації	Вузьке коло споживачів (внутрішні користувачі)	Необмежена кількість
Базова структура	Залежно від цілей використання, але завжди з'являються витрати та результати	$A = Z + BK$, де A – активи, Z – зобов'язання, BK – власний капітал
Основні положення	Прийняте все	Затверджені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»
Прив'язка до часу	Поточні та майбутні дані	Облік має історичний характер
Вимірники в обліку	Грошові, натуральні, трудові, якісні	Грошові
Ступінь точності інформації	Приблизних оцінок багато	Незначна кількість приблизних оцінок
Періодичність звітності	Залежить від потреб управління (частіше – щоденна, щотижнева, щомісячна)	Квартальна, річна
Термін подання звітів	Оперативно по закінченні звітного періоду, устанавленого на підприємстві	На вимогу користувачів або у встановлені законодавством строки
Об'єкт обліку та звітності	Центри відповідальності, сегменти, окремі продукти тощо	Підприємство в цілому
Ступінь відповідальності за помилки в обліку	Дисциплінарна (догана, зауваження тощо), можлива адміністративна	Визначено законодавством

* Узагальнено автором на основі джерел: [2, с. 250; 8, с. 162; 1, с. 393; 6; 9; 10].

До основних відмінностей між управлінським і фінансовим обліком можна віднести:

- управлінський облік не підпорядковується загальноприйнятим бухгалтерським стандартам, фінансовий – чітко регламентований законодавством;
- управлінський облік зосереджений на конкретних сегментах господарської діяльності, центрах відповідальності, асортименті продукції, різних рівнях управління. Фінансовий – на підприємство в цілому;
- управлінський облік не є обов'язковим (на відміну від фінансового). Керівництво підприємства самостійно вирішує, як і в якому обсязі його вести;
- управлінський облік – децентралізований, тоді як фінансовий здійснюється в центральній (загальній) бухгалтерії підприємства.

– форма звітності управлінського обліку, термін та порядок подання встановлюються керівництвом, фінансового – законодавством.

Управлінський облік (залежно від способу його організації) може відповідати єдиним бухгалтерським принципам. Проте існують принципи, що притаманні лише управлінському обліку, їх сутність відображено в табл. 2.

Таблиця 2

Принципи управлінського обліку та їх характеристика

Принцип	Сутність принципу
Методологічної незалежності	Кожне підприємство встановлює свої правила організації та порядок ведення управлінського обліку
Орієнтації обліку на досягнення стратегічних цілей підприємства	Приймаючи рішення на будь-якому рівні й обираючи найоптимальніше з них, потрібно пріоритетним уважати інтереси підприємства в цілому
Результативності	При виконанні діяльності потрібно постійно порівнювати витрати, понесені в результаті діяльності, з отриманим результатом. При цьому результат повинен перевищувати витрати
Відповідальності	За величину витрат і результатів відповідальна конкретна особа, яка їх контролює
Багатоваріантності	Під час підготовки інформації потрібно враховувати всі варіанти, однак обрати найоптимальніший для прийняття управлінських рішень
Комплексності	Управлінський облік уключає планування, контроль, регулювання
Різної собівартості для різних цілей	Залежно від мети використовують різну інформацію для формування собівартості
Бюджетного (кошторисного) методу управління витратами, фінансами, комерційною діяльністю	Використовується на великих підприємствах як інструмент планування, контролю й регулювання
Повноти та аналітичності	Забезпечує вичерпну інформацію про об'єкти обліку
Періодичності	Відображає цикл операцій, що встановлені обліковою політикою

* Узагальнено автором на основі джерел: [5, с. 385–387].

У міжнародній практиці існують два основні варіанти зв'язку між управлінською та фінансовою бухгалтерією. Перший варіант передбачає двоколовий (автономний) принцип взаємодії рахунків фінансового й управлінського обліку та, відповідно, виділення двох автономних систем рахунків, що характеризують цілі фінансового й управлінського обліку. Зв'язок між ними здійснюється за допомогою парних контрольних рахунків, що мають назву дзеркальних або рахунків-екранів.

Фінансовий результат визначається як у фінансовому, так і в управлінському обліку. При цьому фінансовий облік спрямовано на визначення фінансового результату з метою оподаткування, а в автономному управлінському обліку виявляються економічно обґрунтовані результати з точки зору підприємства. Відокремлення рахунків управлінського обліку від рахунків фінансового обліку, крім поліпшення інформаційного обслуговування різних рівнів управління, створює умови для збереження комерційної таємниці про рівень витрат виробництва та рентабельність окремих видів продукції [12, с. 237–238].

Другий варіант зв'язку передбачає одноколовий (інтегрований) принцип взаємодії рахунків фінансового й управлінського обліку, які кореспондують один з одним у межах однієї системи рахунків. Застосування інтегрованого підходу до побудови плану рахунків характерне для країн, де не існує жорсткого регулювання обліку з боку держави і, як наслідок, відсутній національний план рахунків. Бухгалтерський облік у цих державах є саморегуляційною системою, оскільки його правила, принципи й концепції розробляються та приймаються професійними організаціями бухгалтерів [2, с. 243–244].

У процесі історичного розвитку сформувалися три основні системи обліку: загальна, інтегрована, переплетена. Ці системи відрізняються між собою особливостями організації управлінського обліку, зв'язком між рахунками фінансового та управлінського обліку, а також сферою її застосування.

Порівняльну характеристику цих систем наведено в табл. 3.

Порівняльна характеристика систем обліку

Характеристика	Загальна система	Інтегрована система	Переплетена система
Побудова плану рахунків	Використовується спрощений план рахунків, аналогом якого є план рахунків, рекомендований Мінфіном України для малих підприємств	Застосовується одноколовий (інтегрований) план рахунків, принципи побудови якого знайшли відображення в розробці національного плану рахунків України	Використовується двоколовий план рахунків, аналогів якого в нашій державі немає
Облік запасів	Періодичний облік запасів (на рахунках запасів відображають лише залишки на початок і кінець періоду)	Застосовують безперервний облік запасів, як це прийнято традиційно в Україні	
Облік витрат і доходів	Достатньо вести облік витрат за елементами в цілому по підприємству	Крім обліку витрат за елементами, необхідним є ще й облік витрат за статтями калькуляції, видами продукції, центрами відповідальності тощо	
Організація управлінського обліку	Окреме ведення рахунків управлінського обліку	Завдання управлінського обліку виконуються за допомогою спеціально організованого аналітичного обліку витрат і доходів	Використовують спеціальні контрольні рахунки, що значно ускладнює цю систему й не сприяє її широкому використанню у світі

* Узагальнено автором на основі джерел: [8, с. 153; 3, с. 438–440].

Необхідність ведення управлінського обліку на вітчизняних підприємствах зумовлена такими фактами:

- наявність різних форм власності, що веде до появи різних груп та рівнів користувачів управлінської інформації;
- загострення конкуренції на внутрішньому й зовнішньому ринках збуту вітчизняної продукції, що потребує своєчасної інформації про їх кон'юнктуру;
- інтеграція економіки України у світову економіку, що неодмінно приводить до переорієнтації як практики, так і теорії облікових знань [13].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, управлінський облік – надзвичайно важлива складова частина її перспективи подальших досліджень всієї облікової системи будь-якого підприємства. Сутність управлінського обліку полягає в наданні управлінському персоналу оперативної інформації для здійснення ефективного управління. Управлінський облік виконує аналіз діяльності з урахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, інформативно забезпечує розробку управлінських рішень. Система управлінського обліку виходить за межі бухгалтерського обліку й охоплює елементи планування, контролю, аналізу, оцінки.

Джерела та література

1. Акольська О. В. Управлінський облік та проблеми його функціонування в сучасних умовах управління підприємством / О. В. Акольська, О. В. Білоцерківський // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2009. – № 3. – С. 52–61.
2. Атамас П. Й. Управлінський облік : навч. посіб. / П. Й. Атамас. – Київ : Центр навч. літ., 2006. – 440 с.
3. Жук В. М. Концептуальні засади розвитку управлінського обліку / В. М. Жук // Стратегія розвитку України. – 2009. – № 1. – С. 437–441.
4. Карпенко О. В. Управлінський облік : навч. посіб. / О. В. Карпенко. – Київ : Центр учб. літ., 2012. – 296 с.
5. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / І. Б. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. – Київ : Центр учб. літ., 2013. – 688 с.
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV.
7. Букало Н. А. Альтернативні варіанти вибору методів калькулювання собівартості стадій життєвого циклу продукції / Н. А. Букало, К. О. Слєпчинко // Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торгівельно-економічного інституту: економічні науки. – 2015. – № 9 – С. 357–360.
8. Добровський В. М. Управлінський облік : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / В. М. Добровський. – Київ : Київський нац. екон. ун-т, 2003. – 235 с.

9. Алан Апчерч Управленческий учет: принципы и практика / Алан Апчерч ; пер. с англ. ; под ред. Я. В. Соколова, И. А. Смирновой. – Москва : Финансы и статистика, 2002. – 952 с.
10. Чуприна Л. В. Управлінський облік в сучасному менеджменті підприємства / Л. В. Чуприна // Вісник НТУ «ХПІ». – 2014. – № 34 (1077). – С. 154–158.
11. Кротикова Е. В. Методологические различия бухгалтерского, налогового и управленческого учета [Электронный ресурс] / Е. В. Кротикова, Т. Н. Трунина. – Режим доступа : http://gaap.ru/articles/metodologicheskie_razlichiya_bukh.
12. Матвійчук М. З. Формування системи управлінського обліку на підприємстві / М. З. Матвійчук // Сталій розвиток економіки. – 2013. – № 5. – С. 235–241.
13. Писаренко Т. М. Управлінський облік: сутність, зміст та принципи ведення / Т. М. Писаренко, Н. А. Букало // Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький, 2010. – Т. 2, № 1 (147). – С. 136–140.

Referenses

1. Akol's'ka, O. V. & Bilotserkivs'kyu O. V. (2009). Upravlins'kyu oblik ta problemy yoho funktsionuvannya v suchasnykh umovakh upravlinnya pidpryyemstvom. Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy mashynobudivnoyi haluzi: problemy teorii ta praktyky, 3, 52–61.
2. Atamas P. Y. (2006) Upravlins'kyu oblik: Navchal'nyy posibnyk. Kyiv : Tsentr navchal'noyi literatury, 440 s.
3. Zhuk V. M. (2009) Kontseptual'ni zasady rozvytku upravlins'koho obliku. Stratehiya rozvytku Ukrainy, 1, 437–441.
4. Karpenko O. V. (2012) Upravlins'kyu oblik : navch. posib. Kyiv : Tsentr uchbovoyi literatury, 296.
5. Sadov's'ka I. B. & Bozhydarnik T. V. & Nahirs'ka K. Ye. (2013) Bukhhalters'kyu oblik : navch. posib. K. : «Tsentr uchbovoyi literatury», 688 s.
6. Bukalo N. A., & K. O. Slyepchynko R. O. (2015) Al'ternatyvni varianty vyboru metodiv kal'kulyuvannya sobivartosti stadiy zhyttyevoho tsykladu produktsiyi : zbirnyk naukovykh prats' Khmel'nyts'koho kooperatyvnoho torhivel'no-ekonomichnoho instytutu: ekonomichni nauky, 9, 357–360.
7. Zakon Ukrainy «Pro bukhhalters'kyu oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini» vid 16 lypnya (1999), 996-XIV.
8. Dobrovs'kyu V. M. (2003) Upravlins'kyu oblik : navch.-metod. posib. dlya samost. vyvch. dystsypliny / V. M. Dobrovs'kyu. – Kyiv : Kyivs'kyu natsional'nyy ekonomichnyy un-t, 235 s.
9. Alan Apcherch Upravlencheskyy uchets: pryntsyury y praktyka Alan Apcherch (2002) : per. s anhl. / pod red. Ya. V. Sokolova, Y. A. Smyrnovoy. – M. : Fynansy y statystyka, 952.
10. Chuprina L. V. (2014) Upravlins'kyu oblik v suchasnomu menedzhmenti pidpryyemstva. Visnyk NTU «KhPI», 34(1077), 154–158.
11. Krotikova E. V. & Trunyna T. N. Metodolohycheskye razlychyia bukhhalterskoho, nalohovoho y upravlencheskoho ucheta [Elektronnyy resurs]. – Retrieved from : http://gaap.ru/articles/metodologicheskie_razlichiya_bukh.
12. Matviychuk M. Z. (2013) Formuvannya systemy upravlins'koho obliku na pidpryyemstvi. Stalyy rozvytok ekonomiky, 5, 235–241.
13. Pysarenko T. M. & Bukalo N. A. (2010) Upravlins'kyu oblik: sutnist', zmist ta pryntsyury vedennya. Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. – Khmel'nyts'kyu, 1, T. 2. (147), 136–140.

Надежда Букало. Управленческий учет как составляющая учета предприятия. В статье освещается понятие «управленческий учет», определяются его основные принципы и функции. Исследованы этапы развития управленческого учета, сформированы основные отличия управленческого и финансового учета, варианты связи между финансовой и управленческой бухгалтерией. В публикации обоснована взаимосвязь финансового и управленческого учета и изучен зарубежный опыт систем учета.

Развитие автоматизации производственных процессов, усиление конкуренции, внедрение новых методов управления, использование компьютерной техники для управления и автоматизация учетных работ способствуют росту роли управленческого учета.

Ключевые слова: управленческий учет, финансовый учет, функции, принципы, управление предприятием, система учета.

Nadiya Bukalo. Management Accounting as Part of Enterprise Accounting. The article describes the concept of «management accounting», its main principles and functions. Studied the stages of development of management accounting, formed the main differences between management and financial accounting and options for communication between financial and management accounting. This publication proved the relationship financial and management accounting and studied foreign experience in accounting systems.

The development of automation of production processes, increased competition, introduction of new management techniques, the use of computer technology for control and automation of accounting procedures promote the growth of the role of management accounting.

Key words: management accounting, financial accounting functions, principles, management, accounting system.

Стаття надійшла до редколегії
02.02.2017 р.